

політики надання знижок для клієнтів, які здійснюють своєчасні платежі, та систему штрафів для тих, хто затримує оплати.

Розглядаючи вдосконалення методичних засад обліку і контролю, варто звернути увагу на необхідність оптимізації процедур калькулювання собівартості перевезень, що є основою для визначення тарифів та оцінки рентабельності кожного виду послуг. АТП рекомендується застосовувати систему обліку витрат за елементами, що дозволить точніше визначати вплив кожного елемента витрат на кінцевий результат. Така система дає можливість гнучко регулювати витрати, виявляти й усувати перевитрати ресурсів, а також вдосконалювати механізм тарифоутворення на основі реальних даних щодо витрат. Для підвищення ефективності процесів обліку та контролю доходів важливим є забезпечення прозорості фінансової інформації для управлінського персоналу, що досягається завдяки впровадженню сучасних технологій обліку і систем управлінської звітності.

Таким чином, удосконалення організаційно-методичних засад обліку і контролю доходів від реалізації послуг АТП має орієнтуватися на створення ефективної, гнучкої й адаптивної системи, що враховує галузеві особливості та дозволяє швидко реагувати на зміни в умовах ринку, та базуватися на використанні єдиного класифікатора доходів, впровадженні автоматизованих систем обліку, що інтегруються з інформаційними технологіями, застосуванні системного контролю доходів і дебіторської заборгованості, а також запровадженні методів оцінки собівартості, що враховують витрати на кожен вид послуг. Такі заходи сприятимуть підвищенню точності обліку доходів, їх прозорості для управлінських рішень, а також оптимізації витрат і підвищенню рентабельності діяльності автотранспортного підприємства в цілому.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

*Болдовська К.П., к.е.н., доцент
Савченко А.Л.*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Питання вдосконалення обліку та аудиту розрахунків із покупцями та замовниками є однією з актуальних тем у сучасній економіці, оскільки цей напрямок значною мірою визначає фінансову стійкість суб'єктів господарювання. Ефективне управління дебіторською заборгованістю є ключовим для підтримки необхідного рівня ліквідності та платоспроможності, що потребує організації облікового процесу на принципах достовірності, своєчасності та аналітичності. Дебіторська заборгованість покупців та замовників безпосередньо впливає на оборотний капітал, а її контроль вимагає належної організації обліку та аудиту для мінімізації ризиків неплатежів і підвищення ефективності фінансових потоків.

Одним із першочергових завдань обліку є своєчасне й повне відображення господарських операцій, пов'язаних із реалізацією продукції, товарів, робіт і послуг, а також зі здійсненням контролю за своєчасним погашенням дебіторської

заборгованості. Належна організація обліку забезпечує можливість отримання достовірної інформації про стан розрахунків із покупцями та замовниками, що дає змогу здійснювати контроль за рухом і структурою дебіторської заборгованості, оцінювати її динаміку та причини виникнення прострочень. Основними принципами обліку розрахунків є використання чіткої системи аналітичного обліку, яка надає повну інформацію про зобов'язання окремих покупців, а також регулярне інформування керівництва про стан розрахунків.

У процесі вдосконалення методичних засад обліку важливо врахувати специфіку діяльності підприємства, наявні ризики неплатежів і політику кредитування покупців. Зокрема, специфіка діяльності дорожньо-будівельних підприємств вимагає врахування таких аспектів, як облік довгострокових контрактів, відстрочення платежів та висока сезонність робіт. Основні обсяги розрахунків із замовниками можуть здійснюватися в рамках державних контрактів, що потребує обліку авансових платежів, відстеження проміжного фінансування та контролю за дотриманням обумовлених строків виконання робіт. Особливо важливим є облік витрат за етапами виконання будівельних робіт для точного розрахунку проміжних оплат, що враховуються замовником. Це потребує комплексного підходу до обліку таких витрат і своєчасного надання документального підтвердження виконаних обсягів робіт. Актуальним є створення та використання окремих субрахунків для розподілу доходів і витрат за кожним етапом виконання робіт, що підвищує прозорість розрахунків і контролює рівень рентабельності кожного проекту. Також доцільно передбачити створення детального аналітичного обліку за кожним замовником, включаючи поділ на довгострокову і короткострокову дебіторську заборгованість.

Окрему увагу слід приділити оцінці та обліку резервів сумнівних боргів. Формування резерву дає змогу уникнути викривлень у фінансовій звітності та забезпечити більш об'єктивне відображення чистої вартості дебіторської заборгованості. Важливо встановити чіткі критерії для формування резервів відповідно до історії розрахунків покупця (замовника), його фінансового становища і стану ринку. Також варто періодично проводити оцінку цього резерву з огляду на зміни у фінансовій стабільності контрагентів.

Удосконалення методології аудиту розрахунків із покупцями та замовниками має забезпечувати належний рівень надійності інформації про фінансовий стан підприємства. Однією з головних цілей аудиту є перевірка повноти та точності обліку розрахунків, а також виявлення можливих ризиків, пов'язаних із сумнівними боргами. Важливо забезпечити аудитору доступ до первинної документації, контрактів та даних аналітичного обліку для оцінки ефективності роботи із дебіторською заборгованістю. Під час аудиту варто також перевіряти дотримання термінів розрахунків і правильність формування резервів сумнівних боргів.

З метою підвищення ефективності обліку та аудиту доцільно запровадити автоматизовану систему обліку дебіторської заборгованості, яка дозволяє інтегрувати всі операції щодо продажу, поставок та оплати в єдиній інформаційній системі. Це забезпечить своєчасний доступ до даних про розрахунки, зменшить

ризика виникнення помилок, а також підвищить оперативність аналізу стану розрахунків із покупцями та замовниками. Автоматизація дозволяє проводити автоматичну інвентаризацію розрахунків, створювати звіти для керівництва і спрощувати роботу аудитора під час перевірки облікових даних.

З урахуванням економічних умов важливо застосовувати й методи контролю за своєчасністю розрахунків, такі як кредитні ліміти, страхування дебіторської заборгованості і факторинг. Кредитні ліміти дозволяють контролювати загальну суму заборгованості одного контрагента, зменшуючи ризик неплатежів. Страхування дебіторської заборгованості забезпечує компенсацію збитків у разі несплати, що є ефективним заходом для захисту фінансових інтересів підприємства. Факторинг дає змогу перетворити дебіторську заборгованість у грошові кошти, зменшуючи ризики, пов'язані із затримкою платежів.

Для підвищення ефективності аудиторських перевірок важливо використовувати методи оцінки ймовірності погашення заборгованості та розробити процедури перевірки фактичного отримання платежів за договором. Це можна реалізувати шляхом аналізу платіжної історії контрагентів, оцінки стану ринку і галузі, а також вивчення документів, що підтверджують виконання зобов'язань із боку замовника. Перевірка наявності платежів та їх відповідності термінам, зазначеним у договорах, дозволяє аудитору оцінити ризики заборгованості та на дати рекомендації щодо поліпшення роботи з дебіторами.

Отже, удосконалення організаційно-методичних засад обліку й аудиту розрахунків із покупцями та замовниками має базуватися на комплексному підході до управління дебіторською заборгованістю, автоматизації процесів обліку, використанні страхових та фінансових інструментів для захисту від ризиків. Водночас, забезпечення достовірності облікової інформації та прозорості в облікових операціях із розрахунків є передумовою для прийняття ефективних управлінських рішень та підтримки фінансової стабільності підприємства.

ОПТИМІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

Ковальова Т.В., к.е.н., доцент

Хасанов В.В., здобувач

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Науковці широко висвітлювали висвітлюють питання, пов'язані з процесом постачання. Війна в нашій країні привела до збільшення проблем, пов'язаних з постачанням. Завербний А. С., Ломага Ю. Р. спрямували своє дослідження: «на розгляд особливостей, завдань, проблем та перспектив формування логістичних ланцюгів постачання у воєнний період в умовах активізування євроінтеграції, адже на даний час компанії стикаються з логістичними проблемами, які потрібно вирішити за обмеженого часу і ресурсів» [1]. Для вирішення проблем вони запропонували «страхування логістичних ризиків (допомога спеціалізованих страхових компаній, використання системи управління процесом переміщення товарів)» [1]. Продовжили розгляд